

Doporučení pro fungování a zasítování nových aktérů v oblasti integrace cizinců

Nutnost sítování subjektů v rámci integrace cizinců

Integrace cizinců není v ČR novým tématem. První Koncepce integrace cizinců vznikla v ČR již v roce 2000 a byla třikrát zásadně aktualizována. Ministerstvo vnitra je vládou pověřeno koordinací integrační politiky – mimo jiné průběžně monitoruje a vyhodnocuje situaci a postavení cizinců v ČR i vzájemné vztahy mezi cizinci a majoritou na lokální, regionální a celostátní úrovni. Na koncepci integrace cizinců se podílí další resorty v rozsahu své gesce a působnosti – zejména MPSV, MŠMT, MMR, MPO a MZD.

Zásadní roli v realizaci integrace mají zejména na krajské a lokální úrovni Centra na podporu integrace cizinců, nestátní neziskové organizace, organizace cizinců, regionální a lokální správa, akademická sféra a další aktéři.

Během současné krize vznikla urgentní nutnost intenzivně zapojit zejména do adaptace a integrace osob s dočasnou ochranou i nové subjekty (například sociální pracovníky pověřených obecních úřadů a obecní úřady obcí s rozšířenou působností, nestátní neziskové organizace zapojené primárně do řešení odlišných témat, atd.), které doposud s cílovou skupinou nepracovaly vůbec nebo jen omezeně. Zároveň je zde řada organizací s dlouhodobě budovanou expertní znalostí tématu a již vybudovanými sítěmi zejména na krajské, obecní nebo interní bázi. Výzvou je tak potřeba rozvíjet komunikaci mezi těmito dvěma druhy subjektů (zkušenými a novými), sdílet informace, znalosti a využít příkladů dobré praxe. Není dobré budovat „ostrovní systémy“, ale bylo by vhodné, zejména s ohledem na cílovou skupinu, posílit nové aktéry zapojením do již stávajících sítí nebo vznikem nových.

Doporučení pro nové aktéry v oblasti integrace cizinců:

- Vztít na vědomí zkušené aktéry integrace popsané v níže uvedených kapitolách a zahájit s nimi intenzivní spolupráci na zasítování.
- Na krajské úrovni navázat nebo blíže provázat komunikaci a spolupráci s Centry na podporu integrace cizinců. V případě vzájemné dohody vstoupit do krajské platformy.
- Na úrovni sítí nestátních neziskových organizací je zásadní provázat vzájemně činnost s expertními a střešními organizacemi.
- Na úrovni obcí je důležité spojit se s lokálními aktéry a při přípravě projektu konzultovat s nestátními neziskovými organizacemi a krajsky příslušným Centrem na podporu integrace cizinců.
- V případě neznalosti nebo pochybnosti využívat vždy níže popsané expertní organizace a infolinky.
- Průběžně vzdělávat aktéry.

1. Centra na podporu integrace cizinců

Významnou roli v realizaci integrační politiky v krajích mají regionální Centra na podporu integrace cizinců (dále jen „Centra/CPIC“), která působí již ve všech 14 krajích ČR. Většina z nich funguje již více než 10 let. Centra plní funkci regionálních informačních středisek a nabízejí spektrum integračních služeb, včetně poskytování právního a sociálního poradenství, jazykových a sociokulturních kurzů pro cizince či pořádání kulturních a komunitních aktivit v rámci podpory nekonfliktních vztahů mezi cizinci a majoritou (více informací a kontakty na www.integracnicentra.cz).

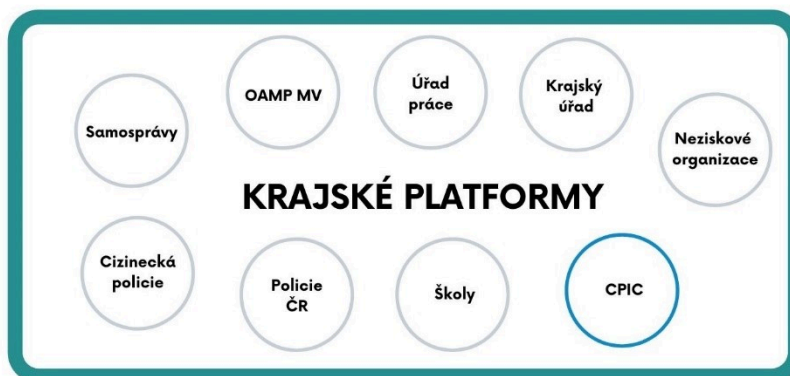
V deseti krajích je jejich realizátorem Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra, v ostatních pak kraj (Jihomoravský kraj) a nestátní neziskové organizace (Integrační centrum Praha, o. p. s., která byla založena Magistrátem hlavního města Prahy, Poradna pro integraci, z. ú. v Ústí nad Labem a Diecézní katolická charita Hradec Králové). **Centra na podporu integrace cizinců mají legislativní oporu v zákoně o pobytu cizinců, pravidelně se setkávají se zástupci Ministerstva vnitra ČR a mají s ním i uzavřenou smlouvu.**

1.1 Koordinační role Center na podporu integrace cizinců na krajské úrovni:

Na krajské úrovni CPIC organizují pravidelná setkání krajských platform, které sdružují všechny relevantní aktéry v otázkách integrace cizinců, zejména krajské a obecní úřady, státní, cizineckou i městskou policii, úřady práce, finanční úřady, živnostenské úřady, školy, NPI ČR, hospodářské komory, větší zaměstnavatele, neziskové organizace a další subjekty. Krajské platformy plní funkci pravidelných odborných pracovních skupin, které vytváří prostor pro

výměnu informací a přijímání opatření, reagujících na aktuální potřeby v oblasti integrace cizinců.

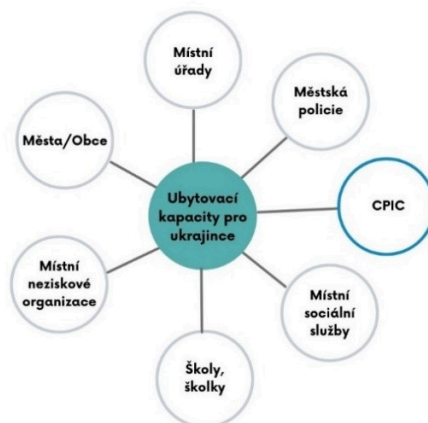

Tyto krajské platformy jsou vhodným nástrojem při řešení současné uprchlické krize a zásadním doporučením je zapojit se do jejich činnosti. Výhodou je, že jsou již etablované, zapojené organizace je znají a jsou zvyklé je využívat pro výměnu informací a spolupráci. Není přitom problém přizpůsobit tento systém aktuálním požadavkům – zejména větší četností organizace platform, rozšířením počtu zúčastněných organizací, případně změnami na pozicích nominovaných zástupců jednotlivých organizací (například v případě potřeby vysílání nejen odborných zástupců organizací, ale také zástupců na vedoucích pozicích, kteří mají rozhodovací pravomoc). Krajské platformy tak mohou sloužit jako důležitý komunikační kanál mezi hlavními aktéry při řešení integračních potřeb nově přichozích ukrajinských uprchlíků.

1.2 Koordinační činnosti Center na podporu integrace cizinců na místní úrovni:

V místech hromadného ubytování uprchlíků z Ukrajiny, tedy na úrovni měst a obcí, je třeba zajistit vznik sítě místních aktérů zapojených do jejich integrace. Tuto praxi již Centra v řadě krajů realizují. Cílem je zajistit obdobná opatření všude, kde je to potřebné.

Do řady ubytovacích zařízení dojíždějí sociální pracovníci a tlumočníci, kteří přítomným cizincům nabízejí poradenství a další služby, které Centra dlouhodobě poskytují. Velký zájem je o kurzy českého jazyka, které tam, kde je to organizačně možné, zajišťují i přímo v ubytovacích zařízeních. Současně dochází k síťování mezi Centry a zástupci měst a obcí, místních sociálních služeb, škol, neziskových organizací, dobrovolníků a dalších aktérů. Centra nemohou mít zejména v začátku kapacity na to, aby mohla zajistit integrační podporu pro všechny nově přichozí cizince, snaží se však plnit roli jakéhosi informačního rozcestníku, kdy místním samosprávám nabízejí potřebné know-how, tedy informace a metodickou podporu.

2. Role nevládních neziskových organizací v oblasti síťování:

Významným subjektem působícím v integraci cizinců jsou nevládní neziskové organizace. Často vyplňují prostor, který neobsáhnou státní instituce svými aktivitami. Vzniká zde spolupráce neziskového a státního sektoru na principu partnerství nebo dotační podpory. Mohou být partnery ministerstev, krajů i obcí při realizaci integračních projektů. Mapují situaci migrantů a mají přehled o jejich potřebách.

Zejména Konsorcium nevládních organizací pracujících s migranty, Charita Česká republika, Diakonie a Člověk v tísni poskytují rovněž podporu dalším organizacím a mají expertní znalosti v oblasti integrace cizinců.

Konsorcium nevládních organizací pracujících s migranty připravilo na začátku krize platformu Pomáhej Ukrajině www.pomahejukrajine.cz, která je otevřena i pro obce, asistenční centra, školy a jiné subjekty. Cílem je soustředit nabídky a potřeby pomoci na jednom místě a adrese a co nejlépe je využívat, pomocí propojení nabídek a potřeb. Zároveň je zde snaha propojit již existující nabídky a platformy. Jako uživatelé platformy se registrovalo více než 100 obcí, které mají možnost vidět skryté nabídky pomoci a kontaktovat například profesionály v oblasti školství, psychologické podpory nebo dobrovolníky. Těmto obcím pravidelně Konsorcium rozesílá informace o nově přijatých opatřeních a o dění v terénu a zvýznamňuje zajímavé nabídky pomoci. Platforma může podporovat síťování, lze v ní vyhledávat dle krajů, postupně může být vyvinuta funkcionalita, která podpoří propojení aktérů v daném regionu. Záměrem je, aby kontakty sebrané na platformě byly využity pro šíření informací o pořádaných vzdělávacích akcích, nebo aby bylo možné se setkávat a sdílet zkušenosti.

V oblasti podpory obcí byl pod vedením **Sdružení pro integraci a migraci** vypracován „Manuál lokální integrace“: https://www.migrace.com/cs/regularizace/mesta-a-inkluzivni-strategie/integracni_manual do jehož přípravy se zapojila i řada dalších aktérů a je průběžně aktualizován.

Charita Česká republika dlouhodobě provozuje informační a tlumočnické Infolinky pro cizince <https://www.charita.cz/infolinka> a v rámci sítě Charit nabízí cizincům poradenství a další služby v Brně, Českých Budějovicích, Hradci Králové, Litoměřicích, Olomouci, Ostravě, Plzni, Praze a na dalších místech <https://www.charita.cz/jak-pomahame/doma/integrace-cizincu/>

Společnost Člověk v tísni zřídila **HELP LINKU pro uprchlíky z Ukrajiny 770 600 800** <https://www.clovekvtisni.cz/na-ukrajine-zasobujeme-vodou-desitky-tisic-lidi-8916gp#v-cesku-pomahame-s-bydlenim-praci-v-oboru-i-pri-zdravotnich-komplikacich->

V rámci Karlovarského, Plzeňského, Středočeského, Prahy, Ústeckého, Jihočeského a Jihomoravského kraje má terénní pracovníky (hovořící ukrajinsky), kteří monitorují oblast a poskytují poradenství a podporu lidem prchajícím před válkou. V některých regionech (např. Plzeňském) vznikají centra pomoci na úrovni ORP (dle koncentrace uprchlíků), která pomáhá organizace provozovat: <https://www.clovekvtisni.cz/co-delame/socialni-prace-v-cr/pomoc-uprchlikum#pomoc-valecnym-uprchlikum-na-uzemi-cr-zahrnuje>

Společnost Člověk v tísni podporuje finančně jiné NNO v aktivitách, které jsou nutně potřebné, ale (zatím) nejsou podporované státem či jinými subjekty.

3. Další střešní aktivity a infolinky:

Pro úspěšnou integraci cizinců je potřebné, aby měli cizinci dostatek informací. Je tak nezbytně nutné zprostředkovávat cizincům informace týkající se náležitostí legálního pobytu, zaměstnávání, či podnikání a seznamovat je se základními hodnotami a pravidly soužití v ČR. Rovněž je velmi důležité poskytnout cizincům kontakty na organizace, které poskytují cizincům podporu a pomoc a omezit tak riziko závislosti cizinců na zprostředkovatelích. Důležitá je i role Krajských ředitelství policie ČR, styčných důstojníků pro národnosti menšiny a síť specialistů pro menšiny v krajích.

Potřebné informace mohou cizinci i jednotlivé subjekty dohledat také na internetových stránkách Ministerstva vnitra, v sekci Služby pro veřejnost – Informace pro cizince <https://www.mvcr.cz/clanek/informace-pro-obcany-ukrajiny.aspx> a vznikl i informační portál <https://www.nasiukrajinci.cz/cs/>

Byla spuštěna infolinka pro ukrajinské občany a běžně se na ní obracují s dotazy i další subjekty. Telefon: +420 974 801 802 a více zde: <https://www.mvcr.cz/clanek/informace-pro-obcany-ukrajiny.aspx>

4. Úkoly:

1. Zajistit podporu školení – MV, CPIC, NNO.
2. Dotačně podpořit oblast síťování, vzdělávání aktérů, včetně organizací vytvořených cizinci, mapování situace – MV.
3. Zajišťovat průběžnou výměnu informací na úrovni NNO, CPIC, MV a dalších aktérů, kteří projeví zájem – MV.
4. Posílit krajské platformy a aktivně o nich informovat zejména příjemce dotací v oblasti integrace cizinců – CPIC.
5. Zajistit chod Informační linky pro cizince – MV.
6. Zajistit metodickou podporu novým subjektům v konkrétní práci s cílovou skupinou – MV, NNO, na úrovni krajů CPIC.
7. Zajistit informační podporu – MV, NNO, CPIC.
8. Informovat příjemce dotací o síťování – MV v rámci rozeslání Rozhodnutí.
9. Podporovat informovanost rozesláním informací – NNO, CPIC.
10. Zajistit průběžnou evaluaci síťovacích aktivit krajských platforem CPIC prostřednictvím zapojených aktérů a samosprávy – CPIC.